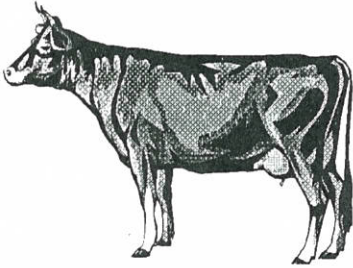

แนวความคิดการประเมินค่าฝูงโค

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณ กิจปราชญ์

ความเป็นมาของฟาร์มโคนมในประเทศไทย

การเลี้ยงโคนมในประเทศไทยไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเริ่มเมื่อไร แต่ประมาณได้ว่าเริ่มต้นกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 70 ปี (ก่อน พ.ศ. 2456) โดยระยะแรกๆ นั้นเลี้ยงอยู่ในกลุ่มของชาวอินเดียเพื่อทำอาหารบริโภคเองหรือขายให้กับเพื่อนบ้านชาวอินเดียด้วยกัน โคที่เลี้ยงเป็นโคพื้นเมืองที่ให้นมน้อย และระยะให้นมสั้น ซึ่งต่อมาภายหลังได้นำโคจากอินเดียชื่อโคบังกาลาซึ่งให้นมมากกว่า และระยะเวลาการให้นมนานกว่าเข้ามาเลี้ยงโคดังกล่าวนี้มีรูปร่างและลักษณะที่สันนิษฐานว่าได้มีบรรพบุรุษเป็นโคพันธุ์อูงโกลหรือพันธุ์เนลเลอร์ ซึ่งเป็นโคที่มีถิ่นกำเนิดบริเวณอ่าวเบงกอลใน ประเทศอินเดีย

หลังจากนั้นคนไทยก็เริ่มสนใจเลี้ยงโคนมกันบ้าง แต่ก็ยังน้อย จนกระทั่งได้มีการจัดตั้งฟาร์มโคนมฟาร์มแรกของประเทศไทยชื่อ ฟาร์มบางกอกแตร์ มีพระยาเทพหัสดินเป็นผู้จัดการ มีการเลี้ยงโคทั้งหมด 116 ตัว มีพื้นที่เพียง 9 ไร่

ซึ่งในขณะนั้นยังมีผู้บริโภคนมกันน้อย นมที่ผลิตได้จากฟาร์มจำหน่ายไม่หมดต้องประสบภาวะขาดทุน จึงต้องล้มเลิกกิจการไปในปี พ.ศ. 2477 การเลี้ยงโคนมในระดับฟาร์มขนาดใหญ่ได้หยุดไประยะหนึ่ง จนกระทั่งถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐได้ดำริให้มีการจัดตั้งองค์การรับผลิตนมในการผลิตน้ำนมเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนนมขึ้น โดยรวบรวมโคนมจากชาวอินเดียได้ประมาณ 300 ตัว และได้ดำเนินการแบบธุรกิจไปได้ระยะหนึ่งจนต้องเลิกกิจการไปอีกเช่นกัน เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมากรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้นำโคพันธุ์เรดซินดิจากประเทศอินเดียมาผสมกับโคบังกาลาซึ่งชาวอินเดียนำมาเลี้ยงในปี พ.ศ. 2495 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ส่งพันธุ์เจอร์ซีพันธุ์แท้ฝูงแรกเข้ามาจากประเทศออสเตรเลีย ต่อมาก็ได้มีการนำโคต่างประเทศเข้ามาอีกหลายครั้ง เช่น โคพันธุ์บราวสวิส จากประเทศสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2505 รัฐได้จัดตั้งโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมขึ้นที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ภายใต้ความร่วมมือของรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก หน่วยงานดังกล่าวปัจจุบันคือ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) หน่วยงานดังกล่าวนี้รับผิดชอบส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและงานด้านตลาดน้ำนมด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 รัฐบาลเยอรมันได้ให้ความร่วมมือจัดตั้งโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมไทยเยอรมัน ณ สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ห้วยแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นอีกที่หนึ่ง

สำหรับในภาคกลางตอนใต้ันก็ให้การส่งเสริมโดยปรับปรุงพันธุ์โคด้วยวิธีการผสมเทียมในแถบจังหวัดราชบุรี นครปฐม จนได้จัดตั้งสหกรณ์โคนมหนองโพ ราชบุรี จำกัด ส่วนภาคใต้นั้นได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมช้ากว่าภาคอื่นโดยประมาณปี พ.ศ. 2524-2525 นี้ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมขึ้นที่จังหวัดพัทลุง

พันธุ์โคนมที่นิยมเลี้ยง

(ก) พันธุ์ขาวดำ (Holstein-Friesian) โคพันธุ์โฮลสไตน์ หรือพันธุ์ฟรีเซียนหรือพันธุ์ขาวดำ มีแหล่งกำเนิดอยู่ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นโคขนาดใหญ่ให้นมมาก เพศผู้หนักถึง 800-1,000 กก. เพศเมียหนัก 500-600 กก. หรืออาจจะกว่า เพศเมียมีเต้านมขนาดใหญ่ และได้สัดส่วนตามลักษณะที่ดี นิสัยค่อนข้างเงียบและเชื่องคน ให้นมเฉลี่ยประมาณ 5,000-6,000 กก. ต่อระยะให้นม (Lactation) ตัวลักษณะดี ๆ ให้นมได้ถึง 10,000 กก./ปี (เฉลี่ยกว่า 30 ลิตรต่อวัน)

นอกจากให้นมได้มากแล้ว โคพันธุ์นี้ยังเติบโตเร็วให้เนื้อได้มาก ฉะนั้นจึงสามารถใช้ลูกเพศผู้ที่ไม่มีคุณค่าทางการให้นม เป็นโคให้เนื้อได้ดีไม่แพ้โคเนื้อพันธุ์แท้

(ข) พันธุ์บราวสวิส (Brown Swiss) โคพันธุ์นี้มีถิ่นกำเนิดในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ แต่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ในสหรัฐอเมริกาให้มีรูปแบบของโคนมมากขึ้น และให้นมดีขึ้นกว่าแหล่งกำเนิด โคพันธุ์บราวสวิสเป็นโคขนาดใหญ่ และมีโครงร่างที่แข็งแรงกระดูกใหญ่ เพศเมียมีน้ำหนักประมาณ 500-600 กก. เพศผู้หนักประมาณ 800-900 กิโลกรัม มีสีเหลืองหรือน้ำตาลปนขาว ลักษณะเด่นก็คือ ที่เต้านมกระหม่อม แนวหลังและวงรอบปากจะมีสีขาว ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 5,000 กก. ต่อระยะการให้นม (Lactation) ไขมันในนมประมาณ 4% ข้อดีของโคพันธุ์นี้คือมีความทนทานต่ออากาศร้อนได้ดีกว่าโคยุโรปพันธุ์อื่นๆ นำเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี 2496 โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(ค) พันธุ์เรดเดน (Red Dane) โคพันธุ์นี้เข้ามาเลี้ยงในประเทศไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 ที่ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และได้แพร่กระจายอยู่ในกลุ่มโคนมเขตจังหวัดสระบุรีและใกล้เคียงมากพอสมควร โคเรดเดนเป็นโคที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่และเจ้าเนื้อพอสมควร มีสีแดงเข้มตลอดทั้งตัว ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 4,500 กก. ต่อระยะการให้นม ไขมันนม 4% เนื่องจากให้

เนื้อมากและเลี้ยงขุนให้อ้วนง่าย เมื่อไม่รีดนม จึงสามารถใช้ประโยชน์ 2 ทาง คือ ทางเนื้อและนม ถิ่นกำเนิดของโคคือประเทศเดนมาร์ก ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากเท่าพันธุ์ชาวดำ

(ง) พันธุ์เจอร์ซี (Jersey) เป็นโคที่มีขนาดเล็กกว่าพันธุ์โคทั้งหลายให้นมไม่มากนัก ประมาณ 3,000 กก. ต่อระยะการให้นม แต่เนื่องจากปริมาณไขมันในนมสูงมากกว่า 5% เหมาะจะใช้ทำเนย จึงเป็นที่นิยมเลี้ยงกันมากรองลงมาจากรพันธุ์ชาวดำ ลักษณะเด่นของโคพันธุ์นี้คือ ตาโปน หน้าหัก ลีน จมูกและพู่หาง มีสีดำ รูปร่างกระทัดรัดสวยงาม เต้านมมีลักษณะสวยงามมาก เพศผู้จะมีขนโดยทั่วไปมีสีน้ำตาลปนเหลือง เพศผู้ที่จะมีสีน้ำตาลค่อนข้างเข้ม ถิ่นกำเนิดของโคเจอร์ซีคือประเทศอังกฤษ

(จ) พันธุ์ซาฮิวาล (Sahiwal) มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่ประเทศอินเดียและปากีสถาน เป็นโคขนาดปานกลาง เพศผู้มีน้ำหนักประมาณ 500-600 กก. เพศเมียมีน้ำหนักประมาณ 400 กก. ลำตัวลึกลับันท้ายลาดกลมใหญ่และพับตก หลังหลวมมีหนังพื้นที่ท้องหย่อน โหนกใหญ่มาก ลำตัวมีสีน้ำตาล แม่โคให้นมประมาณ 2,000 - 2,500 กก. ต่อระยะการให้นม ทนทานต่ออากาศร้อนได้ดี สามารถหากินได้เก่ง แม้ในขณะแดดจัด มีความทนทานต่อโรค และแมลงในประเทศไทยเราได้ดี

(ฉ) พันธุ์เรดซินดี (Red Sindhi) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศอินเดียและปากีสถาน เช่นเดียวกับพันธุ์ซาฮิวาล ลักษณะโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน ต่างกันตรงที่มีขนาดเล็กกว่าพันธุ์ซาฮิวาล

คือเพศผู้จะมีน้ำหนักประมาณ 450 กก. เพศเมียมีน้ำหนักประมาณ 350 กก. รูปร่างจะหนาแน่นกว่า บั้นท้ายจะกลมกว่า สีของโคเรดซินดีจะออกไปทางแดงเข้ม โหนกใหญ่แต่ไม่เท่าพันธุ์ซาฮิวาล แม่โคจะให้นมเฉลี่ยประมาณ 1,500-2,000 กก. ต่อระยะการให้นม มีความต้านทานต่อสภาพอากาศร้อนได้ดี มีความต้านทานโรคและแมลงต่อข้อต่อที่พบคือ เต้านมเป็นรูปกรวยและหย่อนยานมากเมื่ออายุมากขึ้น หัวนมรวมเป็นกระจุกและมักมีขนาดใหญ่ทำให้รีดนมได้ยาก การรีดนมต้องใช้ลูกช่วยกระตุ้นให้แม่โคปล่อยนม ซึ่งข้อเสียเหล่านี้อาจพบในโคพันธุ์ซาฮิวาลได้เช่นกัน

แนวความคิดการประเมินค่าฝูงโค

การประเมินค่าฝูงโค คือ การตีราคาโคคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดบัญชีของฟาร์มโคนม ซึ่งการประเมินค่าฝูงโคของแต่ละฟาร์มอาจมีข้อแตกต่างกันเนื่องจากยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอแนวความคิดการประเมินค่าฝูงโคเพื่อเป็นแนวทางการประเมินค่าฝูงโคดังต่อไปนี้

โคภายในฟาร์มของกิจการโคนมโดยทั่วไป สามารถจัดประเภทได้ 2 ประเภท คือ

1. โคที่เลี้ยงเพื่อรีดนมซึ่งจะถือเป็นสินทรัพย์ถาวร
2. โคที่เลี้ยงเพื่อขายซึ่งจะถือเป็นสินค้าของฟาร์ม

การปฏิบัติทางบัญชีของโคทั้ง 2 ประเภท
ควรจะมีการแยกแนวการปฏิบัติทางบัญชีออกจาก
กัน เพราะการเลี้ยงดูโคมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่าง
กัน

โคที่เลี้ยงเพื่อรีดนม

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

1. ถือเป็นสินทรัพย์ถาวร เพราะมีอายุการ
ใช้งานนานถึง 10 ปี
2. ค่าเลี้ยงดูโคที่เกิดขึ้นในระหว่างเลี้ยง
ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งโคอยู่ในสภาพที่โตเต็มวัย
(อายุ 3 ปี) จะรวมเป็นต้นทุนตัวโต ส่วนค่าเลี้ยงดู
ตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งโคหมดสภาพจะถือเป็นค่า
ใช้จ่ายในการดำเนินแต่ละงวดบัญชี

ส่วนโคที่ซื้อเข้ามาในขณะสภาพที่พร้อม
จะใช้ประโยชน์ได้แล้ว ราคาต้นทุนควรบันทึกเท่า
กับราคาที่ซื้อมา ค่าเลี้ยงดูให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายทั้ง
จำนวนในการดำเนินงานไม่ควรคิดเป็นต้นทุนของ
โคและเริ่มหักค่าเสื่อมสภาพทันทีหลังการซื้อ

3. ควรจะมีการคิดค่าเสื่อมสภาพโคตาม
หลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไป โดยจะมีการนำหลัก
วิชาการด้านการเกษตรเข้ามาช่วยในการพิจารณา
โดยจะเริ่มคิดค่าเสื่อมสภาพตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้น
ไป

4. ควรจะมีการเปิดการกระจายตัวโค
(ทะเบียนประวัติโค) เพื่อบันทึกต้นทุนการเลี้ยง
ดูและมีการคิดค่าเสื่อมสภาพซึ่งจะทำให้สามารถ
ทราบได้ว่าโคแต่ละตัวในระยะเวลาต่างๆ มีมูลค่า
ตามบัญชีเท่าไร

วิธีการบันทึกรายการบัญชีจะยึดหลักการบัญชีที่ปฏิบัติในเรื่องสินทรัพย์ถาวร มีดังต่อไปนี้

1. เมื่อมีโคเกิดใหม่ในฟาร์ม

เดบิต ปศุสัตว์	XX	
เครดิต กำไรจากมูลค่าปศุสัตว์เพิ่มขึ้น		XX
2. เมื่อมีการจำหน่ายโคให้เกษตรกรทั่วไป

เดบิต เงินสดหรือลูกหนี้	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX
กำไรจากการขายปศุสัตว์		XX

หรือ

เดบิต เงินสดหรือลูกหนี้	XX	
ขาดทุนจากการขายปศุสัตว์	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX
3. เมื่อมีการจำหน่ายโคไปโรงงานเนื้อ

เดบิต ซื้อสัตว์เพื่อผลิตภักณ์เนื้อ	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)	XX	
กำไรจากการจำหน่ายโคเข้าโรงงานเนื้อ		XX

หรือ

เดบิต ซื้อสัตว์เพื่อผลิตภัณฑ์เนื้อ	XX	
ขาดทุนจากการจำหน่ายโคเข้าโรงงานเนื้อ	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX

4. เมื่อมีการบริจาโค

เดบิต ค่าบริจาโคปศุสัตว์	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX

5. เมื่อมีการซื้อโคจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิก

เดบิต ปศุสัตว์	XX	
เครดิต เงินสดหรือธนาคารหรือเจ้าหนี้		XX

6. เมื่อมีโคตายเกิดขึ้นในฟาร์มจะแยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ

- กรณีซากต้องทำลาย

เดบิต ขาดทุนจากปศุสัตว์ตาย	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX

- กรณีซากสภาพยังดี

เดบิต เงินสด	XX	
ขาดทุนจากปศุสัตว์ตาย	XX	
เครดิต ปศุสัตว์ (ราคาตามบัญชี)		XX

7. เมื่อมีการสรุปค่าเลี้ยงดูโคซึ่งประกอบด้วย ค่าอาหารสัตว์ ค่าแรงงาน ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จะต้องปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับค่าเลี้ยงดูดังกล่าวเข้าบัญชีค่าเลี้ยงดูโค ดังนี้

เดบิต ค่าเลี้ยงดูโค	XX	
เครดิต ค่าอาหารสัตว์		XX
ค่าแรงงาน		XX
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		XX

หลังจากนั้นจะปิดบัญชีค่าเลี้ยงดูโคเข้าบัญชีปศุสัตว์ ซึ่งจะโอนเข้าตั้งแต่โคแรกเกิด จะกระทั่งโตเต็มวัย (อายุ 3 ปี) หลังจากนั้นจะไม่รวมค่าเลี้ยงดูโคเข้าเป็นต้นทุนโคแต่จะถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดบัญชี

เดบิต ปศุสัตว์	XX	
เครดิต ค่าเลี้ยงดูโค		XX

ในบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์จะแสดงดังนี้

ปศุสัตว์			
ยอดยกมา	XX	ขายโค	XX
โคเกิดใหม่	XX	ส่งโคไปโรงงานเนื้อ	XX
ซื้อโค	XX	บริจาโค	XX
ค่าเลี้ยงดูโค	XX	โคตาย	XX
	—	ยอดยกไป	XX
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

กำไรจากมูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้น

บัญชีกำไรขาดทุน	XX	โคเกิดใหม่	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

กำไรจากการขายหุ้น

บัญชีกำไรขาดทุน	XX	ขายหุ้น	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ขาดทุนจากการขายหุ้น

ขายหุ้น	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ซื้อหุ้นเพื่อผลิตภัณฑ์

หุ้น	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

กำไรจากการจำหน่ายโคเข้าโรงงานเนื้อ

บัญชีกำไรขาดทุน	XX	ส่งโคไปโรงงานเนื้อ	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ขาดทุนจากการจำหน่ายโคเข้าโรงงานเนื้อ

ส่งโคไปโรงงานเนื้อ	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ค่าบริจาคปศุสัตว์

ปศุสัตว์	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ขาดทุนจากปศุสัตว์ตาย

ปศุสัตว์ตาย	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

ค่าเลี้ยงดูโค

ค่าอาหารสัตว์	XX	ปศุสัตว์	XX
ค่าแรงงาน	XX		XX
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	XX		XX
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

กำไรขาดทุน

.....	XX		XX
ขาดทุนจากการขายปศุสัตว์	XX	กำไรจากมูลค่าปศุสัตว์เพิ่มขึ้น	XX
ซื้อสัตว์เพื่อผลิตภณฑเนื้อ	XX	กำไรจากการขายปศุสัตว์	XX
ขาดทุนจากการจำหน่ายโค		กำไรจากการจำหน่ายโคเข้า	
เข้าโรงงานเนื้อ		โรงงานเนื้อ	XX
ค่าบริจาคปศุสัตว์	XX		XX
ขาดทุนจากปศุสัตว์ตาย	XX		XX
ค่าเลี้ยงดูโค	XX		
ค่าเสื่อมราคาปศุสัตว์	XX		
.....	XX		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

จากการบันทึกรายการบัญชีตามที่กล่าวข้างต้นจะทำให้สามารถวัดผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของโคตั้งแต่เกิดจนกระทั่งหมดสภาพได้ว่ามีกำไรหรือขาดทุนจากสาเหตุใดในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี

โคที่เลี้ยงเพื่อขาย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

1. วัตถุประสงค์ซื้อมาเพื่อขาย

2. โคประเภทนี้เมื่อซื้อเข้ามาจะนำมาบำรุงเลี้ยงช่วงระยะเวลาหนึ่งและจะถูกขายออกไปให้กับเกษตรกรนอกฟาร์ม

3. ค่าเลี้ยงดูที่เกิดขึ้นในระหว่างเลี้ยงดูจะถือเป็นต้นทุนโคโดยจะบวกเข้าไปเป็นต้นทุนโคตลอดระยะเวลาที่เลี้ยงดูโคจนกระทั่งโคถูกขายออกไป เพราะยึดหลักที่ว่าค่าเลี้ยงดูเป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงที่ทำให้สินค้าคือตัวโคอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขายได้

4. ไม่มีการคิดค่าเสื่อมสภาพโคเพราะถือว่าโคเป็นสินค้า

5. ควรมีการเปิดการกระจายตัวโค - (ทะเบียนประวัติโค) เพื่อบันทึกต้นทุนการเลี้ยงดูที่เกิดขึ้นในระหว่างเลี้ยงดูจนกระทั่งโคถูกขายออกไป

6. ถ้าในกรณีโคซื้อมาเพื่อขายไม่สามารถขายออกไปได้จะต้องเลี้ยงดูต่อไปจนกระทั่งโคให้ผลผลิต จะต้องมีการโอนเปลี่ยนจากบัญชีสินค้า (ปศุสัตว์ซื้อมาเพื่อขาย) เป็นบัญชีสินทรัพย์ (ปศุสัตว์) ซึ่งจะต้องคิดค่าเสื่อมสภาพตามหลักเกณฑ์การคิดค่าเสื่อมสภาพโคที่ถือเป็นสินทรัพย์ต่อไป

วิธีการบันทึกการบัญชีจะยึดหลักการบัญชีที่ปฏิบัติในเรื่องการซื้อขายสินค้า มีดังต่อไปนี้

1. เมื่อซื้อโคจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิก

เดบิต ปศุสัตว์เพื่อขาย

XX

เครดิต เงินสดหรือธนาคารหรือเจ้าหนี้

XX

2. เมื่อขายโคให้กับเกษตรกร

เดบิต ต้นทุนปศุสัตว์ที่ขาย

XX

เครดิต ปศุสัตว์เพื่อขาย

XX

และ

เดบิต เงินสดหรือลูกหนี้

XX

เครดิต รายได้จากการขายปศุสัตว์

XX

3. เมื่อโคตายระหว่างเลี้ยงดู

เดบิต ขาดทุนจากปศุสัตว์ตาย

XX

เครดิต ปศุสัตว์เพื่อขาย (ราคาตามบัญชี)

XX

4. เมื่อมีการสรุปค่าเลี้ยงดูโคซึ่งจะประกอบไปด้วย ค่าอาหารสัตว์ ค่าแรงงาน ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายอื่นๆ จะต้องปิดบัญชีที่เกี่ยวกับค่าเลี้ยงดูดังกล่าวเข้าบัญชีค่าเลี้ยงดูโคดังนี้

เดบิต ค่าเลี้ยงดูโค

XX

เครดิต ค่าอาหารสัตว์

XX

ค่าแรงงาน

XX

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

XX

หลังจากนั้นจะปิดบัญชีค่าเลี้ยงดูโคเข้าบัญชีปศุสัตว์ซื้อมาเพื่อขายตั้งแต่ได้รับโคมา จนกระทั่งโคถูกขายออกไป

เดบิต ปศุสัตว์ เพื่อขาย

XX

เครดิต ค่าเลี้ยงดูโค

XX

5. กรณีที่ใดไม่สามารถขายออกไปได้และต้องเลี้ยงดูต่อไปจะมีการบันทึกรายการโอนเปลี่ยนบัญชีดังนี้

เดบิต ปศุสัตว์

XX

เครดิต ปศุสัตว์เพื่อขาย

XX

ในบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องจะแสดงดังนี้

ปศุสัตว์เพื่อขาย			
ยอดยกมา	XX	ขาย	XX
ซื้อ	XX	ตาย	XX
ค่าเลี้ยงดูโค	XX	ยอดยกไป	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>
ต้นทุนปศุสัตว์ที่ขาย			
ขาย	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>
รายได้จากการขายปศุสัตว์			
บัญชีกำไรขาดทุน	XX	ขาย	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>
ขาดทุนจากการขายปศุสัตว์			
ตาย	XX	บัญชีกำไรขาดทุน	XX
	—		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>
ค่าเลี้ยงดูโค			
ค่าอาหารสัตว์	XX	ปศุสัตว์เพื่อขาย	XX
ค่าแรงงาน	XX		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	XX		—
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

กำไรขาดทุน

.....	XX		XX
.....	XX		XX
ต้นทุนปุ๋ยสัตว์ที่ขาย	XX	รายได้จากการขายปุ๋ยสัตว์	XX
.....	XX	ขาดทุนจากปุ๋ยสัตว์ตาย	XX
.....	XX		XX
	<u>XX</u>		<u>XX</u>

บรรณานุกรม

ชวนิศนดากร วรวรรณ, ม.ร.ว. การเลี้ยงโคนม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520.

ตรีพล เจาะจิตต์, ทวี แก้วคง. การเลี้ยงโคนม. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2527.

พิเชษฐ์ ศักดิ์พิทักษ์สกุล และคณะ คู่มือการเลี้ยงโคนม. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2531.

พยุงค์ศักดิ์ มณีเนตร. โครงการหนังสือเกษตรชุมชน. กรุงเทพมหานคร : เรืองแสงการพิมพ์, 2531.

สมพงษ์ เทศประสิทธิ์, ตำราประกอบกรเรียน. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2528.